WALDORFSKÓLINN
LÆKJARBOTNUM

# Bekkjarnámskrá 1. bekkur 2026–2027

**Almennt um kennslu í 1. bekk**

Í 1. bekk í Waldorfskólanum í Lækjarbotnum eru að skapa heildræna kennslu þar sem virðing fyrir hinu litla barni er í hávegum höfð.
Að kennslan styðji við það að barnið tengist sjálfu sér og umheimi sínum og geti notað krafta sína á sjálfstæðan hátt, þegar fram líða stundir. Á þessum árum er mest unnið með „viljakraftana", þ.e. lært út frá því að framkvæma og í gegnum það ná til hugsana kraftanna.
Til að ná þessum markmiðum hafa dagarnir, vikurnar og árið sína reglubundnu hrynjandi sem tengist árstíðunum. Börnin fá tilfinningu fyrir deginum, vikunni, fyrir árstíðunum og hvíla í þessari hrynjandi. Leitast er við að námið sé ríkt af aha-upplifunum og handföstum verkefnum sem alltaf tengjast barninu og nærheimi þess.
Í 1. bekk skiptist dagurinn í morguntíma og millitíma þar sem hver dagur hefur sitt þema.

## Haustönn

| | | Viðfangsefni lotunnar | Hæfniviðmið |
|---|---|---|---|
| Allt árið | **Morgunhringur** | Í morgunhringnum byrjum við alltaf á að fara með sama morgunversið. Að því loknu er farið með þulur, farið í fingraleiki, sungið og leiknir hringleikir eða stuttir hlutverkaleikir með söng.<br><br>Einnig getur komið fyrir að við spilum á hljóðfæri (litlar lírur, ásláttarhljóðfæri, flautur), tökum nuddhring, slökun, spjall og hlustun. | **Að börnin:**<br>· taki virkan þátt í fjölbreyttri efnisskrá með söngvum, leikjum, rímum, fingraleikjum og dönsum<br>· þjálfi félagslega færni, að geta verið miðpunkturinn og geta haldið sig til hlés, segja frá og hlusta<br>· geti sagt frá einhverju sem þeir hafa áhuga á, hafa upplifað eða hugsað um geti gefið og tekið við skilaboðum<br>· geti fylgt þekktum reglum fyrir leiki og önnur sameiginleg verkefni<br>. geti unnið með þær tilfinningar sem fylgja því að vinna og tapa í leikjum<br>· geti endurtekið skýrt texta úr versum og ljóðum<br>· geti farið með texta fyrir samnemendur<br>· heyri og geti endurtekið fjölda atkvæða og aðra hrynjanda í tungumálinu, skipt út hljóðum, fundið rímsorð<br>· geti leikið orð með látbragði og giskað þegar aðrir túlka með látbragði<br>· geti hermt eftir einföldum tóktum og laglínum<br>· geti búið til og spilað einfaldar laglínur á hljóðfæri<br>· læri og geti flutt lög og vers á öðrum tungumálum en íslensku, sér í lagi öðrum norrænum tungumálum og tungumálum sem eiga sér fulltrúa á meðal nemenda í bekknum |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | | · geti tekið þátt í hreyfingu sem reynir á öll skilningarvit, þjálfir fín- og grófhreyfing og styrkir samhæfingu |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Allt árið | **Frásagnir** | Frásagnir eru stór hluti af kennslunni. Sögð eru klassísk ævintýri s.s. íslensk ævintýri, Grimms Ævintýri og hin norsku ævintýri Asbjørnsen og Moe, öll valin með tilliti til aldur barnanna. Einnig eru sögð romsu-ævintýri og ævintýri tengd hátíðum/árstíðum. Eða frumsamdar sögur tengdar upplifun kennarans, stemningu í barnahópnum eða beint út frá sköpunarkraftinum.<br><br>Kennarinn lærir ævintýrin/sögurnar utan að og segir börnunum þau frá hjartanu. Hann tengist þannig efninu sjálfur og færir börnunum það millilíðalaust. Hann segir frá með hlutlausri, eðlilegri rödd og sér sjálfur fyrir sér innri myndir ævintýrsins á meðan hann segir frá. Stundum fléttast hljóðfæri eða hreyfingar inn í frásögnina. Einstaka sinnum eru notaðar dúkkur á borði við frásögnina, t.d. á Marteinsmessu, þegar þau heyra luktar-ævintýri.<br><br>Tvisvar á árið setja börnin upp leiksýningu byggða á jólasögu/páskasögu sem þau velja í samvinnu við umsjónarkennara. Leikritið er sýnt á jóla-/páskaskemmtunni. Á þennan hátt fá nemendur tækifæri að tengja og dýpka kennsluefninu á listrænan hátt, í gegnum vers, söng, tónlist, hreyfingu og tal. | **Að börnin:**<br>· geti hlustað á frásagnir kennara og samnemenda<br>· geti endursagt söguþráð í frásögnum og dregið fram hvað þeim sjálfum þykir mikilvægast<br>· upplifi og máti ómeðvitað í gegnum frásögnina stereótýpur ævintýranna og alla þá mismunandi eiginleika sem þær búa yfir<br>· spegli sig ómeðvitað í öllum þessum eiginleikum, sem búa í okkur, og upplifi sterkt sigur réttlætis, innri fegurðar og góðsemi yfir óæðri eiginleikum. Að þau þannig upplifi ómeðvitað visdóm hinna fornu ævintýra sem áður fyrr varðveittust frá gleymsku með munnlegri frásögn kynslóða á milli<br>· samsami sig heimi þar sem allt er hægt, verkefnin eru krefjandi, erfiðleikar steðja að, mistök eru gerð en allt gengur vel að lokum<br>· upplifi ævintýrið og það lifi áfram ríkt innra með þeim<br>· njóti þess að heyra sögur og ævintýri og öðlist stærri og ríkari hugmyndaheim<br><br>**Eins og við á:**<br>· geti leikið hlutverk í einföldum leikspuna og leikritum<br>· taki þátt í að móta og flytja lítil verk með tali, söng, hreyfingu og hljóðfæraleik |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Allt árið | **Nestisferðir**<br>Mánudagar | Á hverjum mánadegi eru farnar tveggja til þriggja tíma nestisferðir í umhverfi skólans. Hólar og dalir, hraun og lækir, melar og móar og skóglendi er skoðað. Gengið er á Selfjall þar sem kletturinn Kista er skoðaður. | **Að börnin:**<br>· geti búið sig til útiveru með tilliti til veðurs<br>· geti tekið þátt í vettvangsferðum í nærumhverfinu<br>· þjálfi hreyfing, úthald og þol<br>· þekki tré, plöntur, dýr, fugla og skordýr í nærumhverfi skólans<br>· þekki og noti staðarnöfn, götunöfn, nöfn bæja og annarra staða í nærumhverfinu |
| Allt árið | **Bakstur og matreiðsla**<br>Þriðjudagar | Einu sinni í viku er bakað brauð sem bekkurinn borðar í bitann í lok dagsins. Einnig er matreitt fyrir hátíðir, svo sem bökuð lúsíubrauð, strokkað smjör fyrir drekabrauð á Mikjálsmessu og smákökubakstur fyrir jólin.<br><br>Börnin taka öll þátt í frágangi, umsjónarmenn sjá um að þrífa borð og gólf undir leiðsögn kennara. | **Að börnin:**<br>· upplifi matreiðslu sem hluta af lífinu og tekur þátt í öllu ferlinu; að búa til deig, matreiðslunni sjálfri og að njóta afrakstursins og frágangs<br>· upplifi og taki þátt í matreiðslu sem tengist þeirra hvunndegi svo og hátíðardögum<br>· noti fingurna (snertiskynið) og þjálfist í að baka brauð<br>· upplifi ferli, t.d. hvernig gerið virkar/súrdeig, strokka smjör<br>· geti notað mál og vigt í samhengi við uppskriftir og matargerð<br>· fari eftir reglum um gott hreinlæti og viti af hverju það er mikilvægt<br>· geti lagað hollan, staðgóðan og næringarríkan mat úr einföldu hráefni<br>· geti gaumgæft hvernig ólík hráefni og matvörur bragðast |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Allt árið | **Málun**<br>Miðvikudagar | Á þessum aldri er einungis málað með lífrænum vatnslitum á rakan málningapappír. Kennarinn velur hverju sinni 1-3 liti til að nota við hvert verkefni. Verkefnin eru ýmist frjáls eða skipulögð. Verkefnin ganga m.a. út á upplifun á samspili litanna (stundum eru þeir feimnir og þora ekki að snertast, stundum leika þeir saman), upplifun á líkum litum eða andstæðum, upplifun á einkennum litanna, mismunandi stærð forma, lögun þeirra og samsetningu. Einstaka stýrð verkefni út frá hátíðum, s.s. lukt úr máluðum pappír á Marteinsmessu. | **Að börnin:**<br>· upplifi litina og hvernig þeir tala saman. Karakter þeirra, fegurð og blöndun þeirra og/eða samspil<br>· þjálfist í meðferð penslanna, notkun, tækni og frágangi |
| Allt árið | **Handverk**<br>Fimmtudagar | Unnið er með hin ýmsu verkefni sem tengjast árstíðum og hátíðum.<br>**Garðyrkja:** Börnin taka þátt í að sá blóm og grænmetisplöntur fyrir skólagarðinn. Við búum til sultu úr berjunum sem börnin tína í byrjun skólaársins og súrkál úr grænmeti sem börnin uppskera í skólagörðum. Einnig eru tínd blóm, jurtir í te og laufblöð í haustskraut.<br>**Tálgun:** Börnin ná í efnivið í skóginum og tálga sverð fyrir drekaleikinn.<br>**Luktahátíð:** Börnin mála, föndra og ólíubera sína eigin lukt.<br>**Jólagjafir:** Börnin steypa bývaxkerti og þæfa jólakúlu.<br>**Handavinna:** Eftir áramót fá börnin að kynnast ullinni og taka þátt í heildrænu ferli frá skepnu að ull sem er svo notuð til að þæfa sessur fyrir nestisferð. Ullin er einnig notuð í puttaprjón og að vefa.<br>**Bollu- og Öskudagur:** krakkarnir búa til bolluvönd og sauma öskupokar<br>**Leir:** Börnin leira skálar sem páskagras er sáð í | **Að börnin:**<br>· tekur virkan þátt í fjölbreyttum verkefnum með mismunandi efnivið eins og leir, pappír, ull, timbur eða bývax<br>· þjálfi úthald, vinnusemi, þolinmæði og vinnubröð með því að framkvæma<br>**Eins og við á:**<br>· öðlist reynslu í að kemba, spinna og þæfa<br>· nái tökum á einföldum handsaumi og geti notað hann til að búa til hagnýta hluti<br>· geti ofið og notað afraksturinn í hagnýta hluti<br>· hafi sáð og annast plöntur í hringás vaxtarferlisins<br>· sinni fjölbreyttum verkefnum í matjurtagarði skólans |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Allt árið | **Teikning**<br>Föstudagar | Í tengsl við ævintýrafrásögn er teiknað einu sinni í viku.<br><br>Innihald mynda er rædd við nemendur í undirbúningi og stundum teiknað á töflu í grófum drátttum.<br><br>Í tímanum er þá myndin unnin sjálfstætt af nemendunum og klárað. Oftast er notaður A3 pappír og vaxlitir. | **Að börnin:**<br><br>- geta tjáð innri upplifanir, ímyndanir og einkennandi eiginleika námsefnisins í sjálfstæðum teikningu<br>- upplifa uppbyggingu málverksins í gegnum eigin sköpun |
| Allt árið | **Lífsleikni** | Waldorfskólum er lífsleikni mjög mikilvæg. Lífsleikni er ekki kennd sem fag heldur fléttast óhjákvæmilega í gegnum allt nám í skólanum.<br><br>Hún fær fyrst og fremst að þroskast í gegnum það að framkvæma. Gegnum skólareglurnar, með því að hafa góðar fyrirmyndir, eftirfylgni og árvekni kennara.<br><br>Í 1. bekk eru umsjónarmenn að leggja á borð, kveikja á kertunum, taka af borði, þrífa borð og sópa. Vökva blóm, og hugsa um hænurnar.<br><br>Hlustun þjálfast m.a. í morgunhringnum, við matarborðið, í tímum þar sem rétta skal upp hönd þegar talað er.<br><br>Félagsþroski þjálfist allan daginn hjá börnunum, mest í frjálsum leik þar sem reglan er að allir megi vera með. Kennarinn er leiðbeinandi þegar kemur að lausn vandamála, en einungis ef þarf. Börnin fá næg tækifæri til þess að spreyta sig á þessu mikilvæga þroska.<br><br>Mánadagsgöngur, drekavikan, Þemadagar, Ólympíuleikar, sem og hátíðarföndur og hátíðir sjálfar eru til þess fallnar að börnin læri samvinnu þvert á árganga, samhengi, samúð og að hér hjálpist allir að við það sem gera þarf. | **Að börnin:**<br><br>· læri umgengni skólasamfélagsins<br>· læri að þekkja ýmsar tilfinningar, t.d. gleði, sorg og reiði<br>· átti sig á tilgangi leikreglna í leikjum og samskiptum<br>· geti tjáð sig við samnemendur og kennara<br>· öðlist færni í samvinnu<br>· læri að hlusta á aðra og sýna kurteisi |

## Formteikning

| | Vorönn 2027 | Viðfangsefni lotunnar | Hæfniviðmið |
|---|---|---|---|
| 04.01. - 29.01. | **Formfræði/formteikning**<br><br>Kennsla í formfræði fer fram í einni lotu. | Formfræðiæfingar samþættar við skrift, stærðfræði og formfræði.<br><br>• bein og bogin lína<br>• endurtekning og eftirhermun<br>• fínhreyfingar<br>• teikning | **Að börnin:**<br><br>- geta teiknað samhverfuform og leist samhverfuverkefni<br>- geta gert láréttar og lóðréttar speglanir<br>- geta teiknað algeng rúmfræðiform<br>- Kynnist möguleikum og takmörkunum beinna og boginna lína, og geta teiknað samsett form í lofti, á töflu, í sand, eða á pappír |

## íslenska

Kennsla í íslensku fer fram í tveimur lotum á vorönn, fjórar vikur í senn.

| | Vorönn 2027 | Viðfangsefni lotunnar | Hæfniviðmið |
|---|---|---|---|
| 01.02. - 26.02. | **Sérhljóðarnir** | Í þessari lotu munum við sérstaklega kynnast sérhljóðana og eiginleika þeirra sem tengjast innri upplifun. | **Að börnin:** |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | Við innlögn bókstafa er unnið bæði út frá hljóðum tungumálsins og myndrænu formi þeirra. Bókstafir eru kynntir í gegnum sögur og myndir, þar sem tenging er sköpuð milli hljóðgæða og bókstafsforms.<br><br>Myndræn vinna er lykilþáttur í ferlinu. Börnin teikna og mála það sem þau hafa heyrt og upplifað og tengja þannig myndir við orð og merkingu. Úr þessari vinnu þróast skriftin, þar sem myndir umbreytast smám saman í tákn og bókstafi<br>● æfa fín og grófhreyfingar með kubba litum og vaxstiftum. Æfa rétt grip og beitingu á skriffærum<br>● byggja grunn að þeirri listrænu vinnu sem koma skal með því að æfa blöndun á frumlitunum og fá fram annars stigs liti<br>● æfa stafina sjálfa og byrja að æfa notkun þeirra í orðum, bæði í rituðu og töluðu máli<br>● æfa að móta stafina með leir, lausamunum, rita með fingri í loftið o.fl. | ● þekki og geti endursagt einföld hljóð og bókstafaheiti A Á E É I Í O Ó U Ú Ö Y Ý Æ<br><br>● geti notað og leikið sér með stafina og byrja að æfa notkun þeirra í orðum, bæði í rituðu og töluðu máli |
| 12.04. - 07.05. | **Samhljóðarnir** | Í þessari lotu munum við sérstaklega skoða samhljóðana í þeirri röð sem þeir koma fyrir í stafrófinu og æfum okkur í orðum þar sem þeir koma sterkt fyrir með hlustun og ritun.<br><br>Við förum áfram leiðina frá myndinni (upplifun af stafnum) til ritunarinnar og til lestrarins.<br>● æfa lestur gegnum það efni sem við erum að skrifa sjálf<br>● æfa að endursegja sögu<br>● teikna, skrifa og lesa út frá bókstafa ævintýrum, myndskreyta lotubók | **Að börnin:**<br>- þekkir og geti endursagt flest samhljóð og tengir hljóð þeirra við bókstafaheiti B D Đ F G H J K L M N P S T V X Þ<br><br>- þekki stafrófið, bókstafaheiti og flestu hljóð- og bókstafssambönd<br><br>- æfa að móta, skrifa og þekkja bókstafi með fjölbreyttum aðferðum. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | | - endursegja sögur og tjáir upplifun sína með mynd og einfaldri ritun.<br>- teikna, skrifa og lesa út frá bókstafa ævintýrum, myndskreyta lotubók<br>- æfa lestur gegnum það efni sem við erum að skrifa sjálf |

## Stærðfræði

| | Vorönn 2027 | Viðfangsefni lotunnar | Hæfniviðmið |
|---|---|---|---|
| 1.3. - 5.4. | **Talnagæði**<br>**Rómverskir og arabískir tölustafir** | - Skilningur á virði talna.<br>- Rómverskir og arabískir tölustafir.<br>- Unnið er í margföldunartöflum og tugakerfinu í gegnum hreyfing tengd stærðfræði: taktfastur gangur og taktbundin talning<br>- Unnið verður með talnaþulur og sögur - 1 og upp að 100 | **Að börnin:**<br>· geta talið upp í 100 og til baka<br>· læra náttúrulegu tölurnar og eiginleika þeirra<br>· Að nemandinn læri rómversku tölustafina og umbreytingu þeirra í arabíska talnakerfið.<br>· raðað náttúrulegum tölum eftir stærð og skilji einföld hugtök innan stærðfræðinnar, svo sem stærri og minni |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | . | |
| 10.5. - 11.6. | **Reikningsaðferðir fjórir** | Reikningsaðferðirnar eru æfðar með fjölbreyttum hætti, í gegnum sögur og list, líkamann með reglubundnum takthreyfingum, með ýmsum áþreifanlegum hlutum svo sem steinum, fræjum og baunum. Allar æfingarnar gera reikning lifandi fyrir nemendum sem í framhaldinu leysa skrifleg reikningsdæmi.<br><br>● hugareikningur.<br>● takfastur gangur og taktbundin talning<br>● litla samlagningartaflan<br>● litla frádráttar taflan | **Að börnin:**<br>· skilja einföld hugtök innan stærðfræðinnar, svo sem að leggja saman, draga frá og samtals<br>· geta notað hugtök úr stærðfræði, s.s. um form, stærðir og staðsetningu til að tala um hluti og fyrirbæri í daglegu lífi og umhverfi sínu<br>· læra í gegnum leik og rytma um tugina og reiknisaðferðirnar (samlagnung, frádráttur)<br>· geta sett upp og reiknað dæmi með samlagningu með heilum tölum upp í 12<br>· skilji einföld textaverkefni með samlagningu og frádrætti<br>· geti framkvæmt einföld hugarreikning með samlagningu og frádrætti |

*Kennsluáætlunin er birt með fyrirvara um breytingar